

Datum
2019-05-13

Beteckning
101-7095-2019

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
www.regeringskansliet.se
ju.L4@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss betänkande Skogsbränder sommaren 2018 SOU 2019:7

Er beteckning: Ju2019/00404/L4

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholms län avstyrker förslaget till ändring i förordning (2008:1002) med instruktion för myndigheten för samhällsskydd och beredskap 1 § andra stycket 2, att MSB ska vara den myndighet som samordnar, stödjer och utövar tillsyn över kommunernas arbete enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor, LSO.

Sammanfattningsvis visar enligt länsstyrelserna erfarenheterna från sommaren 2018 tydligt att allvarliga skogsbränder kan inträffa samtidigt på många olika platser i landet, och att detta kräver såväl en utvecklad nationell samordning som en regional förmåga. Mot denna bakgrund finner Länsstyrelsen det anmärkningsvärt att utredaren inte ser det självklara i att använda den inom krisberedskapen fungerande principen med lokal, regional och nationell nivå. Det är uppenbart att alla tre nivåer behövs för att vi ska kunna hantera framtidens skogsbränder. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) fokuserar på den nationella nivån, länsstyrelsen på den regionala nivån och kommunen samt kommunens räddningstjänster på den lokala nivån. Detta skapar ett robust system med förutsättningar att hantera framtida scenarion med flera bränder samtidigt i landet.

Många bra förslag från tidigare utredning, men få konkreta åtgärder

Utredningen innehåller många bra förslag, vilka många redan har presenterats i SOU 2018:54 *En effektivare kommunal räddningstjänst*. En enhetlig nomenklatur, tydligare systemledning och bättre samverkan är exempel på bra förslag i utredningen. Förslaget om att staten delvis ska kunna ta över den kommunala räddningstjänsten, alltså bara själva insatsen och inte hela organisationen i en kommun/förbund, anser Länsstyrelsen är ett bra förslag.

Länsstyrelsen är även positiv till ett förtydligande av Myndighetens för samhällsskydd och beredskap (MSB) nationella roll, att MSB ska få mandat att inrikta och prioritera tillgängliga resurser i en nationell funktion *när så krävs* (förslag till ändring i 6 kap §2 och §3 i förordningen om skydd mot olyckor). Det kan dock konstateras att utredningen i huvudsak har adressat redan lagda förslag i SOU 2018:54 *En effektivare kommunal räddningstjänst* och mycket lite fokuseras på vilka åtgärder som verkligen behövs för att få ett effektivt skogsbrandförsvaret. Inte minst gäller detta förslag till förebyggande åtgärder, som till stor del fattas. Utredningen saknar även ett generellt resonemang om strategier och övergripande taktik för att bekämpa skogsbränder.

MSB bör fokusera på den nationella nivån

Sommarens skogsbränder synliggjorde avsaknaden av en nationell nivå för prioritering och inriktning av nationella förstärkningsresurser. MSB tog i somras, utan att ha ett tydligt mandat i LSO, denna uppgift och det är rimligt att den nationella uppgiften ges legitimitet i författningstext. Länsstyrelsen anser att det är just denna nationella roll som MSB ska ha och fokusera på att utveckla. Den nationella nivån ska kunna prioritera nationella resurser, begära internationella, kunna mäkla resurser mellan olika insatser och områden och svara för en samlad lägesbild.

I betänkandet föreslås att MSB tar över länsstyrelsernas roll när staten behöver överta ansvaret för räddningsinsatser, vilket skulle kräva att MSB bygger upp en regional närvaro. Att MSB utan länsstyrelsernas medverkan ska arbeta direkt mot kommunerna just inom LSO förefaller vara ett ologiskt och märkligt resonemang. Inom övriga områden i den samlade krisberedskapen används samtliga nivåer, nationell, regional och lokal nivå. För att lösa uppgiften behöver MSB adekvat kompetens som ska verka runtom i landet.

Som länsstyrelserna med flera remissinstanser påpekade i remissvaren avseende SOU 2018:54 *En effektivare kommunal räddningstjänst* är det varken nödvändigt eller lämpligt att särreglera hur den statliga inblandningen (stöd, tillsyn, möjlighet till övertagande) inom området kommunal räddningstjänst ska se ut utan att beakta hela krisberedskapssystemet. Utredningens förslag att särreglera just räddningstjänst riskerar att skapa otydligheter mellan den nationella nivån som MSB naturligt bör ha och den regionala nivån som länsstyrelserna har i krisberedskapssystemet. Länsstyrelsen anser att utredningen i denna fråga gjort en uppenbar missbedömning av helheten.

Länsstyrelsen avslår förslaget till ändring i Förordning 2008:1002 MSB instruktion 1 § andra stycket 2, att MSB är den myndighet som ska samordna kommunerna arbete med LSO.

Länsstyrelsens många expertområden med regional närvaro

Länsstyrelsernas breda verksamhet rymmer många olika expertområden med en unik blandning av kompetenser inom bland annat naturvård, krisberedskap, GIS, kommunikation, juridik och räddningstjänst. Länsstyrelserna finns i alla delar av landet och genom det väl utvecklade samarbetet kan samtliga länsstyrelser få del av särskild expertkompetens. I länder med omfattande skogsbränder är det en självklarhet att regionala myndigheter med kunskap om naturvård och skogsskötsel är centrala i skogsbrandförsvaret. Länsstyrelsen anser det därför direkt olämpligt att MSB ersätter länsstyrelsernas roll på det regionala planet. Länsstyrelsen att utredningen även har gjort en felbedömning i frågan om vilka kompetenser som behövs för ett effektivt skogsbrandförvar.

Effektiv hantering kräver etablerad regional samordning

Ett av de branddrabbade länen i somras var Jämtland och samordningen byggde på att aktörerna, räddningstjänsten, länsstyrelsen, polisen med flera var samgrupperade i en väl inarbetad struktur. Samverkansmodellen är etablerad även på flera andra platser i landet och bygger på det regionala geografiska områdesansvaret som länsstyrelsen har. Arbetet sker i enlighet med MSB:s vägledning "*Gemensamma grunder*" och bygger på att en god samverkansrutin byggts upp i vardagen. De positiva effekterna av en generisk samverkanskultur blir tydliga när svåra uppgifter ska hanteras gemensamt. Detta visar tydligt att det är på etablerade rutiner och närvaro i vardagen som den regionala nivån för skogsbrandsbekämpning ska organiseras. I detta arbete är det naturligt att länsstyrelserna har den regionala sammanhållande rollen. Länsstyrelserna har utvecklat arbete med att kunna förstärka varandra som medför att förmågan ytterligare har förbättrats.

Beslut i detta ärende har fattats och godkänts digitalt av biträdande länsöverdirektör Åsa Ryding. I den slutliga handläggningen av ärendet har även samhällsbyggnadsdirektör Patrik Åhnberg deltagit och sakkunnig Torwald Snickars som föredragande.